

2024-08-30

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för ekonomi

Kostnadsunderlag, beräkning av avgift för provtagning och undersökning av salmonella år 2025 – 2027

1 Inledning

Avgifter innebär, i likhet med övriga offentligrättsliga avgifter, ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden. Föreskrifter om förhållandet mellan enskilda och det allmänna meddelas genom lag, 8 kap. 3 § regeringsformen. Regeringen kan, efter riksdagens bemyndigande, meddela sådana föreskrifter om avgifter, som på grund av 3 § annars skulle meddelas av riksdagen (8 kap. 9 § regeringsformen). Detta innebär att, om inte riksdagen vill bestämma storleken på avgiften, kan denna rätt delegeras till regeringen. Det tillhör undantagen att riksdagen väljer att själv bestämma avgifternas storlek. Riksdagen kan medge att regeringen i sin tur överlåter åt förvaltningsmyndighet att meddela bestämmelser (8 kap. 11 § regeringsformen). Bara om riksdagen uttryckligen har medgivit det kan således regeringen överlåta åt en myndighet att bestämma nivån på en ansökningsavgift.

I den finansiella styrningen av avgifter framgår av 5 § 2 st. avgiftsförordningen (1992:191) bl.a. att avgifter ska beräknas så att de helt täcker verksamhetens kostnader (full kostnadstäckning), såvida regeringen inte har föreskrivit något annat. Regeringen har avseende avgifter på livsmedelsområdet föreskrivit annat när det gäller annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontroll som avser de verksamheter som omfattas av artikel 79.1 a och 79.2 i förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel (kontrollförordningen).

Artikel 79 begränsningar, som innebär att alla kostnader inte får ingå i kostnadsmassan för avgiftsuttaget, gäller dock inte för avgifter beskrivet i detta dokument. Här tillämpas artikel 80, vilket innebär att EU-förordningen reglerar att nationell lagstiftning tillämpas. Detta innebär att full kostnadstäckning gäller.

2 Godkända kostnader

Enligt artikel 80 får medlemsstaterna ta ut andra avgifter eller pålagor för att täcka kostnaderna för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet än de avgifter som avses i artikel 79, om detta inte är förbjudet enligt annan lagstiftning. Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, har därför på nationell nivå möjlighet att föreskriva om skyldighet att betala avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig

verksamhet. Bestämmelser om avgifter på livsmedelsområdet finns framför allt i förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter. I förordningen ges Livsmedelsverket bemyndigande att meddela föreskrifter om avgifter.

3 Kostnadsmassa till grund för beräkning av avgift.

Avgiften grundar sig på prognostiserade kostnader hänförliga till programmet för provtagning och undersökning av salmonella. Detta innefattar i huvudsak lönekostnader, kostnader för extern analys, lokalkostnader, avdelningsspecifik administration- och chefsstöd samt myndighetsövergripande overhead. Det är flertalet avdelningar som är involverade i provtagningsarbetet och kostnadsmassan är därför summerad från olika avdelningar. Volymerna för provtagningsarbetet förväntas vara stabila under kommande treårsperiod, vilket innebär att avgiftsjusteringarna i huvudsak består av indexuppräknningar samt ny OH-modell.

Nedan tabeller visar förväntad ekonomisk utveckling 2024 - 2027. Provtagning och undersökning avseende kött från slakterier förväntas ha ett överskott som ingående balans 2025, medan kött från styckningsanläggningar förväntas ha ett underskott som ingående balans 2025. Siffror 2024 avser budgeterade värden. Budgeten baseras på en kombination av tidigare årsutfall och förväntad arbetsinsats 2024.

Sammanställning Slakt

Prognos (tkr)	2024	2025	2026	2027
Intäkter	8 680	8 773	8 773	8 773
Kostnader	-8 750	-9 470	-9 610	-9 760
Resultat	-70	-697	-837	-987
Ingående balans	2 250	2 180	1 483	646
Utgående balans	2 180	1 483	646	-342

Sammanställning Styck

Prognos (tkr)	2024	2025	2026	2027
Intäkter	1 180	1 978	1 978	1 978
Kostnader	-1 650	-1 800	-1 830	-1 860
Resultat	-470	178	148	118
Ingående balans	-18	-488	-310	-162
Utgående balans	-488	-310	-162	-45

3.1 Prognos genomsnittskostnader 2025 - 2027

Kostnaderna fördelas utifrån antal prov på respektive anläggningstyp. Antalet prover per anläggning fördelas baserat på den planerade produktionsvolymen för varje år i enlighet med fördelningsnycklar som Livsmedelsverket beslutat om. Provtagningen omfattar samtliga anläggningar med relevant produktionstyp och volym.

	Slakt	Styck
Lönekostnader	-127	-11
Externa tjänster	-1 346	-270
Interna kostnader	-5 777	-1 097
Lokalkostnader	-105	-21
Administration- och chefsstöd inom avdelning	-588	-112
Myndighetsövergripande overheadkostnad	-1 668	-317
Ingående balans 2025 (fördelat över 3 år) ¹	727	-163
Totalt	-8 884	-1 991

En avgift definieras normalt som en ersättning som helt eller delvis ska täcka statens kostnader för en direkt motprestation. För att uppnå tillåten kostnadstäckning i respektive avgiftsbelagd verksamhet ska myndigheten beräkna avgiftsnivån så att de långsiktiga godkända, legala kostnaderna täcks. Myndigheter ska principiellt anpassa kalkylen så att den över tid, på några års sikt, når en kapitalförändring som ger noll kronor som resultat. Det innebär att avgifterna ska beräknas så att intäkterna på ett eller några års sikt täcker samtliga med verksamheten tillåtna kostnader². Årets ingående överskott för slakt kommer med andra ord nästkommande år till godo och beaktas i beräkningarna för det årets avgiftsuttag. På samma vis kommer årets ingående underskott för styck behöva täckas av framtida års avgiftsuttag.

3.2 Lönekostnader

Beräkning av personalkostnader grundar sig i budgeterad kostnadsnivå 2024 för personal inom Avdelningen för råd och reglering som arbetar med administration, exklusive chefer. Kostnader innefattar lön, sociala avgifter, skatt och förmåner. För att

¹ Avgiftsförordningen 1992:191 5 § "En myndighet får bestämma storleken på andra avgifter än de som avses i 4 § endast efter särskilt bemyndigande från regeringen. Om inte regeringen har föreskrivit något annat, ska avgifter beräknas så att de helt täcker verksamhetens kostnader (full kostnadstäckning)."

² Med räkenskapsårets resultat avses här det överskott eller underskott som sammantaget har uppstått i en myndighets avgiftsbelagda verksamheter.

prognostisera kostnadsnivån 2025 - 2027 används myndighetens förväntade pris- och löneomräkning (PLO) för samma period. Se beräknad kostnadsutveckling i tabellen nedan.

Beräknad lönekostnad och index

	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>	<u>2027</u>
Kostnad Slakt (tkr)	-123	-126	-127	-129
Kostnad Styck (tkr)	-11	-11	-11	-12
Löneindex		2,3%	1,3%	1,5%
<i>varav arbetskostnadsindex</i>		3,3%	2,3%	2,5%
<i>varav produktivitetsavdrag</i>		-1,0%	-1,0%	-1,0%

3.2.1 Metoder för tidsredovisning

Sammantaget ställer lagstiftningen stora krav på redovisningen av arbetstiden. Redovisningsplanen utgör grunden för myndighetens uppföljning av kostnader och kopplar ihop verksamheten med ekonomin. Tidredovisning är i det sammanhanget en förutsättning för att få en rättvisande bild av kostnaderna. Redovisningsplanen är vanligen indelad i dels externredovisning (kontoplan), dels internredovisning (objektplanen). Externredovisningen visar vad som händer mellan myndigheten och omvärlden medan internredovisningen hanterar händelser, omfördelningar och resursanvändning inom myndigheten.

När man avgjort vilken information som behövs bör man se om den kan tas fram utan tidredovisning. Om det inte är möjligt bör man överväga vilken metod som är lämplig. Det finns tre huvudmetoder att redovisa arbetad tid för tjänstproducerande verksamheter, nämligen individuell tidredovisning, frekvensstudier och skattningar. Individuell tidredovisning är den i särklass vanligaste metoden inom statsförvaltningen följd av skattningar och sist frekvensstudier. Vid individuell tidredovisning anger personalen själv hur den har fördelat sin arbetade tid med stöd av instruktioner utifrån objektplanen. Inrapporteringen görs normalt i ett webbaserat formulär, på pappersblanketter eller på en Excelblankett. Vid frekvensstudier och skattningar kan personalen ange tidsåtgången på samma sätt som vid individuell redovisning men då endast periodvis. Man kan också låta någon annan person än den som utför arbetet direkt observera och anteckna tidsåtgången (frekvensstudier) eller på annat sätt bedöma tidsåtgången (skattningar). De tre metoderna har både likheter och skillnader när det gäller regelbundenhet, omfattning och kostnader (se vidare "Tidredovisning behövs i statlig förvaltning", ESV 2007:15).

Livsmedelsverket har en kombination i metoder med både en individuell

tidredovisning och skattningar. Vid den verksamhet som detta underlag åsyftar har denna kombination nyttjats. I grunden sker individuell tidredovisning av personalen. Den rapporterade tiden följs upp under året, tillsammans med ansvarig chef, för att säkerställa att omfattningen överensstämmer med verksamhetens arbete.

3.3 Externa tjänster

Beräkning av externa tjänster grundar sig i budgeterad kostnadsnivå 2024. Detta innefattar i huvudsak kostnader för analys av prover som görs av externt laboratorium enligt fastställt avtal. Analysavtalet upphandlas i enlighet med lagen om offentliga upphandlingar³. Upphandlingen är pågående och det finns därmed ett osäkerhetsmoment i beräkningen av analyskostnader, varför den föreslagna avgiften kan komma att ändras vid beslut. Inom externa tjänster innefattas även kostnader för provtagning på vissa styckningsanläggningar som utförs av Stockholms stad. Kostnaden är reglerad i överenskommelse mellan Livsmedelsverket och Stockholms stad. För att prognostisera kostnadsnivån 2025 - 2027 används KPI med fast bostadsränta (KPIF) som index. Siffror framtagna av ESV. Se beräknad kostnadsutveckling i tabellen nedan.

Beräknad kostnad externa tjänster och index

	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>	<u>2027</u>
Kostnad Slakt (tkr)	- 1 296	- 1 321	-1 346	-1 371
Kostnad Styck (tkr)	-260	-265	-270	-275
Kostnadsindex		1,9%	1,9%	1,9%

3.4 Interna kostnader

Beräkning av interna kostnader grundar sig i budgeterad kostnadsnivå 2024. Arbetet avser internt köpta tjänster för provtagning på anläggningar, som utförs av Avdelningen för livsmedelskontroll. Då de interna kostnaderna i huvudsak består av arbetstid har samma indexuppräkningsmetod använts som för lönekostnader. Se beräknad kostnadsutveckling i tabellen nedan.

Beräknad intern kostnad och index

	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>	<u>2027</u>
Kostnad Slakt (tkr)	- 5 571	- 5 699	-5 773	-5 860
Kostnad Styck (tkr)	-1 059	-1 083	-1 097	-1 113
Kostnadsindex		2,3%	1,3%	1,5%

³ Lag (2016:1145) om offentlig upphandling

3.5 Lokalkostnader

Inom arbetet med provtagning och undersökning av salmonella nyttjas allmänna kontorslokaler. Kostnaden för huvudkontorets allmänna kontorslokaler fördelas ut per avdelning utifrån antalet anställda på kontoret. Detta är nytt inför 2025 och tidigare ingick lokalkostnaderna i myndighetens övergripande overheadkostnad. För att få relevanta lokalkostnader att utgå ifrån 2024, kombinerades den nya fördelningsnyckeln med kostnadsmassan från budget 2024. Denna kostnadsnivå justerades sedan med en indexuppräkning om 2% per år. Se beräknad kostnadsutveckling i tabellen nedan.

Beräknad lokalkostnad och hyresindex

	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>	<u>2027</u>
Kostnad Slakt (tkr)	-101	-103	-105	-107
Kostnad Styck (tkr)	-20	-20	-21	-21
Hyresindex		2,0%	2,0%	2,0%

3.6 Administration- och chefsstöd inom avdelningen

Inom respektive avdelning arbetar avdelningschef, enhetschefer och administratörer. Detta utgör avdelningens administrations- och chefsstöd. För provtagning och undersökning av salmonella innefattas kostnader från Avdelningen för råd och reglering samt Avdelningen för livsmedelskontroll. Stödet är till för avdelningens samtliga verksamheter och fördelas inom avdelningen utifrån bruttokostnad per aktivitetskod. I myndighetens nya OH-modell definieras denna kostnad som OH 2. Detta är nytt inför 2025 och tidigare ingick dessa kostnader i myndighetens övergripande overheadkostnad. Förändringen genomförs för att nå en mer rättvisande kostnadsfördelning. Procentsatsen för OH 2 kan variera mellan olika avdelningar, beroende på hur stora avdelningsgemensamma kostnader avdelningen har. Det finns därför ingen generell procentsats. Se detaljerad beskrivning av ny OH-modell för mer information.

3.7 Myndighetsövergripande overheadkostnad

Livsmedelverket har gemensamma kostnader som är myndighetsövergripande. Detta innefattar i huvudsak stödfunktioner från IT, juridik, ekonomi, HR och kommunikation. Dessa kostnader inkluderas i kostnads kalkylen eftersom samtliga avdelningar inom myndigheten nyttjar dessa stödfunktioner. Denna kostnad fördelas inom myndigheten utifrån bruttokostnad inklusive administration- och chefsstöd. Detta är nytt inför 2025, då myndigheten tidigare använt lönekostnader som fördelningsnyckel. Förändringen genomförs för att nå en mer rättvisande kostnadsfördelning. I myndighetens nya OH-modell definieras denna kostnad som OH 1. Påslaget uppgår till 21%. Se detaljerad beskrivning av ny OH-modell för mer information.

4 Avgifter

Nedan följer en förteckning av avgifterna för Livsmedelsverkets uttag för provtagning och undersökning av salmonella.

4.1 Avgiften för kött som hanteras vid slakterier

Tabellen visar förslaget på förändring per slaktat ton kött. Förslaget innebär att avgiftskollektivets totala kostnad för provtagning och undersökning skulle öka med 891 tkr till 8 773 tkr (beräknat med 2023 års produktionsvolym på 557 000 ton slaktat kött som jämförelsetal).

Förslag till ny avgift	15,75 kr
Nuvarande avgift	14,15 kr

4.2 Avgiften för kött vid styckningsanläggningar

Tabellen visar förslaget på förändring per slaktat ton kött. Förslaget innebär att avgiftskollektivets totala kostnad för provtagning och undersökning skulle öka med 831 tkr till 1 978 tkr (beräknat med 2024 års planerade produktionsvolym på 554 000 ton styckat kött som jämförelsetal).

Förslag till ny avgift	3,57 kr
Nuvarande avgift	2,07 kr